

a harmadik esetben azonban a kis edényből is emberi hamvak kerültek elő.

A következő régészeti korszakot egy *LT B periódusba* sorolható korhasztásos kelta sír jelenti. A férfiváz felhúzott lábakkal és karokkal az oldalára fektetve került a sírba, a fejénél a sírfolton kívül 2 db korongolt kerámiaedény és egy fedő került elő. Könyöke és combcsontja alatt 1–1 igen korrodált vastárgyat találtunk.

Valószínűleg a kelta sírral összefüggésben, esetlegesen a helyben tovább élő kelta alaplakossághoz köthetően két *római kori*, 2. századi korhasztásos sír került elő, egymástól 60–70 cm-re, azonos tájolással. Az egyik halottnak a fejét a közműárok megsemmisítette, a sír megmaradt részén, a vázcsontokon kívül más leletanyag nem került elő. A másik sír sokkal teljesebb állapotban maradt meg. Az alsó lábszár fölött önálló, külön kis kerek gödörben egy szürke, nagy Faltenbecher-poharat, benne egy kis sárga korsót helyeztek el. Ez alatt, de még a sírföldben egy gemmával díszített bronzgyűrű és egy kis bronz karkötő volt, míg közvetlenül a halotton vagy mellette egyéb tárgy nem került elő.

A terület az *avar korszakban* is használatban volt, ezt a szórványként előkerült kora avar kerámiatöredékek tanúsítják, régészeti jelenség azonban nem köthető ehhez az időszakhoz.

A feltárt területen a legkésőbbi régészeti korszakot 2 *Árpád-kori* tanya képviseli. Ezek egymástól mintegy 150 m-re helyezkedtek el, közvetlenül a Váli-völgy peremén. Az egyiknek igen kis részletét sikerült feltárni, itt csak egy apró kemence, egy hamuzógödör és valamilyen munkagödör került elő. A másik tanyából azonban egy hozzávetőleg 2,5×3,5 m-es házat és a hozzá tartozó kemencét tártuk fel. A ház belsejében négyzetben elhelyezett cölöplyukak voltak, amelyek valószínűleg az épület tetőzetét tartották. Ennek közvetlen szomszédságában egy nagyméretű kemence és annak munkagödre volt.

KOVÁCS LORÁND OLIVÉR

184. Kaposvár, Ady utca

(Somogy megye) Tő

2007. május 2. és július 5. között próbafeltárást végeztünk a létesítendő bevásárlóközpont területén. Az Ady utca 9., majd az 5–7., 17. és végül a 13. sz. területein húzott 1–24. kutatóárkainkkal 3102 m²-nyi alapterületen 103 objektumot (árok- és gödörrendszereket, facölöp-, gerenda- és más szerkezeteket stb.) tártunk fel. Az átlagosan 1,5–2,5 m mélységben a mocsári, vízfeltöréssel teli talajban rögzítettük és dokumentáltuk a hódoltság és az azt követő 18. sz. eleji Kaposvár vár előtti lakótelepülésének maradványait. A korabeli épületek különböző részeihez tartoztak elsősorban a mázas, mázatlan kerámiatöredékek, fém- és bőrcipőtalpak, valamint más használati tárgyak (pl. hordó). Az étkezési szokások a nagyobb számú állatsontok (marha, ló, sertés és különböző szárnyasok) leleteiből rekonstruálhatók. Különösen fontos, hogy az Ady utca 17 sz.

ház helyén a középkori Kaposvár várból K-i irányba kivezető híd gerenda-, deszka-, valamint sövényfonással megerősített cölöprendszerét is meghatározhattuk. Az Ady utca 13. sz. ház udvarán megfigyelhető volt a korai (18. sz. eleji) város sövényfonatos cölöp- és más településrésze ugyancsak. Az előkerült és jó állapotban lévő faépítményeket felszedtük, illetőleg elbontottuk és a leletanyaggal együtt a Rippl Rónai Múzeumba szállítottuk.

MAGYAR KÁLMÁN

185. Kaposvár, Pázmány Péter utca 16.

(Somogy megye) U

2007 februárjában régészeti szakfelügyeletet láttunk el a 1043 hrsz. családi ház átépítésénél. Az átépítés során a ház D-i falát az eredeti helyétől 1,5 m-rel északabbra helyezték. Az új fal alapjának ásásakor az utcafronti alapozás belső szélétől 220 cm-re a mai járdaszint alatt kb. 50 cm mélyen, objektumfolt nélkül őskori kerámiatöredékek (DVK keszthelyi csoport) és némi állatsont került elő.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

186. Kálló, Gárdonyi utca 11.

(Nógrád megye) U, LT

2007. június 19-én helyszíni szemlét tartottunk a telken, ahol derítőakna ásásakor emberi csontokat, valamint edénytöredékeket találtak. Sajnos a találók ezeket eredeti helyükről elmozdították, nagy részüket ki is emelték. Maga az akna egy kb. 2 m átmérőjű és 1,5 m mély volt. Ennek a legalján, már az alapkőzetbe mélyített sírgödörben kerültek elő a csontok. A sírgödörnek csak részleteit tudtuk megfigyelni. A találók elbeszélése alapján azonban biztos, hogy a holttestet zsugorítva helyezték a sírba és az edény a lábánál helyezkedett el. A leletmentés során kiderült, hogy in situ csak néhány csont maradt. Az akna metszetalában jól látszott egy kb. 60 cm vastag rétegsor, melyből néhány lengyeli cserépet gyűjtöttünk. A kert megművelt részében néhány grafitos kelta cserépet is találtunk. Ez a lelőhely minden valószínűség szerint az Alsó-hegyi-földek néven ismert lelőhelyhez tartozik.

BÁCSMEGI GÁBOR – GUBA SZILVIA

187. Kálmánháza, Vitéz-sor

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza, H

2007. szeptember 27. és október 13. között ásatást végeztünk a fent nevezett területen. A lelőhely egy É–D-i irányú dombhát, melynek teteje az erózió és a szántás miatt erősen lekopott, ami miatt sok embercsont, valamint néhány lelet is a felszínre került. Ezek alapján a területen egy császárkori, és egy honfoglalás kori telepét sejtettünk, amit az ásatás igazolt is. A feltárást során előkerült 8 – egy kivételével rabolt – császárkori

sír, egy császárkori körárok részlete, 22 honfoglalás kori sír, valamint 7 ismeretlen korú gödör.

A császárkori sírok közül egy kirabolt sír emelkedik ki leletanyagával: ebben többek között egy ezüstcsengő, valamint egy a lábvégeknél talált ismeretlen rendeltetésű ezüstlemezke érdemel említést.

A honfoglalás kori sírok feltárása során egy meglehetősen ritka jelenséget sikerült dokumentálnunk; egy kivételével ugyanis az összes sírt kirabolták. (Az egyetlen ki nem rabolt sírban mindössze egy tojásmelléklet került elő.) A sírok jó részében egyáltalán nem, vagy csak minimális mennyiségű csontot hagytak a sírrablók. Ennek ellenére két sírban találtunk ezüstvereteket, az egyikből egy nyitott arany hajkarika is előkerült. A másik, veretet tartalmazó sírban egy bordás nyakú edény töredékei, valamint egy másik, teljesen ép edény került elő. Két sírban kerültek elő nyílhegyek, ezek közül az egyik egy lovassír volt. Egy további sírban egy fél zablát találtunk. Az egyik teljesen kirabolt sír betöltéséből egy Szent László-denár került ki. Két honfoglalás kori sírt ráástak a már említett császárkori körárokra, míg egy további egy császárkori sírra.

A leletanyag a Jósa András Múzeumba került.

Munkatársak: Bacskai István, Bakos János, Bocz Péter technikusok, Kiss László rajzoló.

JAKAB ATTILA

188. Kántorjánosi határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

2007. november végén Dani János a földjén gyűjtött leleteket hozott be a nyíregyházi Jósa András Múzeumba. December 11-én közösen megtekintettük a helyszínt Kántorjánosi határában.

A 41. sz. főútból a Flóra-tanya felé leágazó műúttól NyDNy-ra 250–280, a Pallavicini-szivárgó partjától K-re 50–100 méterre húzódó magaslaton, a tárcsázott, gazos földön kis mennyiségű jellegtelen bronzkori kerámiát és némi obszidiánpattintékat gyűjtöttünk. Az általa korábban beszállított anyagban a cserepeken és a kován kívül agyagnehezék is volt.

A lelőhely É–D irányú, kiterjedése 120×170 m.

Munkatársak: Dani János, Jakab Attila.

PINTYE GÁBOR

189. Kemenespálfa, Zsombékos-dűlő

(Vas megye) Á

2007. február 12-én helyszíni szemlét tartottunk a Boba-Jánosháza vasúti korrekciós nyomvonalba eső lelőhely kiterjedésének pontosítására. A lelőhely a Marcal völgyében, annak árteréből kiemelkedő teraszos dombháton helyezkedik el, mintegy 600 m hosszan elnyúlva É–D-i irányban, a vasút és a Vas megyei-csatorna közötti területen. É-i része szántó, D-i, mintegy 2/3-ad része rét, a kettő között felhagyott kavicsbánya van.

A bánya területétől K-re valamint attól D-re még mintegy 200–250 m távolságra kiterjedve a rét területén,

a rossz látási viszonyokhoz képest nagyobb mennyiségű Árpád-kori kerámiatöredéket és salakossá égett tapasztásdarabokat gyűjtöttünk. A leletanyag egyenletes eloszlásban fedi a területet, K-i irányban a magasabban fekvő területek széléig, vagyis mintegy a Vas megyei-csatorna vonaláig volt követhető, az minden bizonnyal keresztülvágja a lelőhelyet. Egy kis darab kerámiatöredéket a bánya területén is találtunk.

A lelőhely É-i, platószerű, szántott területre eső része a 2003. március 13-án és 2005. június 7-én végzett terepbejárások során azonosított lelőhellyel megegyezik, a mostani terepbejárásakor meghatározott lelőhelyrész annak szerves folytatását képezi DDK-i irányban.

Munkatársak: Vámos Gábor.

SKRIBA PÉTER

190. Keszthely-Fenekpuszta

(Zala megye) Ró

A *Kontinuität und Migration in und um Keszthely-Fenekpuszta ab dem 5. bis zum 8. Jh.* című nemzetközi kutatási program keretében 2007 februárjában két alkalommal is természettudományos kutatásokat végeztünk a fenekpusztai késő római erődítmény területén, illetve annak közelében. Február 5–12. között az erőd belsejében és környezetében Sümegi Pál (SZTE) vezetésével huszonkét helyen paleoökológiai fúrásokat végeztek a terület geológiai feltérképezése, valamint környezettörténeti (szedimentológiai, talajtani, geokémiai, pollenanalitikai és malakológiai) vizsgálatokhoz mintaanyag begyűjtése céljából. Február 12–16. között Fatsar Kristóf (Corvinus Egyetem) irányításával az erőd belsejében a D-i és a Ny-i fallal párhuzamosan kijelölt szelvényekben talajellenállás-mérésen alapuló geofizikai felmérésekre került sor a korábban régészeti hiányosan, vagy egyáltalán nem kutatott területeken.

STRAUB PÉTER

191. Keszthely, Lendl Adolf út

(Zala megye) U, Kk, Kú

A város határának É-i részén tervezik a 71. sz. főút város elkerülő újabb szakaszát. Az elkerülő utat a Keszthelyi-hegység és a Keszthelyi-öböl közt húzódó, lapos, a Balaton felé fokozatosan, enyhén lejtő dombháton tervezik megépíteni. A dombhátat a tervezési szakasz Ny-i részén a mesterségesen kiépített mederben, É–D-i irányban folyó Csókakő-patak tagolja. A nyomvonal K-i része pedig keresztezi a várost egykor körülölelő Balaton-öböl feltöltődött területeinek belvizeit, valamint a hegyoldalokból lefolyó vizeket összegyűjtő, levezető Keszthelyi- és Szent Imre-csatornát.

2007. október 1–17. között kulturális örökségvédelmi hatástanulmány részeként végeztük el a 71. sz. főút Keszthely É-i elkerülő szakasz tervezett nyomvonalának régészeti topográfiai terepbejárását. Végigjártuk az elkerülő út tervezett nyomvonalát, illetve annak